

M-80/2011. Álit 16. febrúar 2012.

Álit kæruneftndar lausafjár- og þjónustukaupa

Hinn 16. febrúar 2012 gaf kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa svohljóðandi álit í málinu M-80/2011.

I

Álitaefni og kröfugerð

Hinn 6. september 2011 bað X, hér eftir nefnd álitsbeiðandi, um álit kæruneftndar lausafjár- og þjónustukaupa vegna kaupa á notaðri bifreið Y, hér eftir nefndur seljandi. Álitsbeiðandi segir bíllinn hafa verið mun meira ekinn en staða á kílómetramæli benti til og vill rifta kaupsamningnum vegna þess.

II

Málsmeðferð kæruneftndarinnar

Með bréfi, dags. hinn 9. september 2011 var seljanda gefinn kostur á andsvörum við álitsbeiðninni og var tveggja vikna frestur veittur til að skila þeim. Engin andsvör bárust frá seljanda og er álit þetta gefið á grundvelli þeirra gagna sem lágu fyrir nefndinni.

III

Málavextir og rökstuðningur álitsbeiðanda

Hinn 23. ágúst 2011 keypti álitsbeiðandi Peugeot 307 SW árgerð 2004 með skráningarnúmerið xx-000 af seljanda fyrir kr. 650.000. Við kaupin sýndi kílómetramælir bifreiðarinnar að bíllinn væri ekinn rúmlega 120.000 km. Skömmu síðar kom í ljós að eitthvað var bogið við stöðu kílómetramælisins þar sem hann stangaðist á við aðrar upplýsingar um bíllinn. Í álitsbeiðni segir orðrétt:

„Tveim dögum eftir að bíllinn var kominn til okkur fannst ósamræmi milli km stöðu sem mælirinn sýnir og það sem stendur í smurbók. Við frekari athugun hjá umferðarstofunni kom í ljós, að VÍS keypti þennan bíl sem tjónabíl í janúar 2011 og seldi hann eftir viku til Y. Þá var hann keyrður 161.000km (staðfest með tölvupósti frá VÍS).

Í skoðun í maí stendur 110.467 km á blaðinu og núna sýnir mælirinn rúmlega 120.000 km. Einnig var okkur ekkert sagt að bíllinn var tjónabíll í janúar.

Hringt var í Y þann 26.8.2011 og svaraði hann símann þá en sagði að mælirinn hefði sýnt 108.000 km þegar hann keypti hann af VÍS og að hann væri búinn að senda peninginn til útlanda. Eftir samtali við FÍB sendi ég honum ábyrgðarbréf sem hann fékk 30. ágúst í hendur. Fór ég fram á riftun samnings út af grunsemdum um svik og falskrar upplýsinga. Hef ekkert heyrt frá honum og hann svarar ekki heldur símann.“

Álitsbeiðandi vill rifta kaupsamningnum og láta greiðslur beggja aðila ganga til baka. Ef ekki er mögulegt að rifta samningnum krefst álitsbeiðandi skaðabóta eða afsláttar.

IV

Andsvör seljanda

Engin andsvör bárust frá seljanda.

V

Niðurstaða kærufndarinnar

Kærufnd lausafjár- og þjónustukaupa telur að ágreiningur álitsbeiðanda og seljanda falli undir valdsvið nefndarinnar, sbr. III. kafla laga nr. 87/2006 um breytingu á lögum um lausafjárkaup, lögum um þjónustukaup og lögum um neytendakaup og 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 766/2006 um kærufnd lausafjár- og þjónustukaupa. Ágreiningur málsaðila fellur undir lög um lausafjárkaup nr. 50/2000 (lkpl), sbr. 1. mgr. 1. gr. þeirra laga.

Í 1. mgr. 17. gr. lkpl. segir að söluhlutur skuli, hvað varðar tegund, magn, gæði, aðra eiginleika og innþökkun, fullnægja þeim kröfum sem leiðir af samningi. Í 4. mgr. 17. gr. segir að söluhlutur teljist gallaður ef hann er ekki í samræmi við þær kröfur sem fram koma í 1. og 2. mgr.

Í skriflegum kaupsamningi aðila sem gerður var 23. ágúst 2011, kemur fram að staðan á kílómetramæli bifreiðarinnar sé 120.000 km. Jafnframt kemur fram í samningnum að ökutæki seljist „í núverandi ástandi sem kaupandi hefur kynnt sér og sættir sig við“. Þá staðfestir álitsbeiðandi sérstaklega í kaupsamningnum með undirskrift sinni að seljandi hafi vakið athygli hans á þeim rétti sínum að láta óháðan aðila meta ástand ökutækisins.

Gögn málsins benda eindregið til þess að bifreiðin sé mun meira ekin en fram kemur á kílómetramæli hennar. Liggur fyrir samkvæmt gögnum að seljandi keypti bifreiðina tjónaða af VÍS í upphafi árs 2011 og samkvæmt upplýsingum frá VÍS var bifreiðin þá ekin 161.000 km. Hins vegar kemur fram á skoðunarvottorði bílsins frá 25. maí 2011 að staða kílómetramælis sé þá rúmlega 110.000 km. Þá sést af smurbók bifreiðarinnar að hún hefur oft sinnis verið smurð eftir að hún var ekin meira en fram kemur í kaupsamningi aðila. Kærufnd lausafjár- og þjónustukaupa telur hafið yfir allan vafa að rangar upplýsingar eru í kaupsamningi um akstur bifreiðarinnar.

Í 1. mgr. 19. gr. lkpl. segir að þótt söluhlutur sé seldur „í því ástandi sem hann er“ eða með öðrum áþekkingum almennum fyrirvara geti hann verið gallaður undir ákveðnum kringumstæðum. Til að um galla sé að ræða í skilningi ákvæðisins þurfa skilyrði a, b eða c-liðar 1. mgr. 19. gr. að vera fyrir hendi. Skilyrðin í staflíðunum eru svohljóðandi:

- a) hluturinn svarar ekki til þeirra upplýsinga sem seljandi hefur gefið um hann, eiginleika hans eða not og ætla má að þessi atriði hafi haft áhrif á það að kaup gerðust;
- b) seljandi hefur við kaupin vanrækt að gefa upplýsingar um atriði sem verulegu máli skipta varðandi hlutinn eða not hans og seljandi hlaut að þekkja til og kaupandi mátti ætla að hann fengi upplýsingar um, enda megi ætla að vanrækslan hafi haft áhrif á kaupin eða
- c) ástand söluhlutar er til muna verra en kaupandi hafði ástæðu til að ætla miðað við kaupverð og atvik að öðru leyti.

Kærufndin telur að bifreiðin hafi verið gölluð í skilningi a- og b-liðar 1. mgr. 19. gr. lkpl. Bifreiðin svaraði ekki til þeirra upplýsinga sem seljandi gaf um hana, sbr. a-liður ákvæðisins og þá vanrækti seljandi einnig að upplýsa álitsbeiðanda um hvað bifreiðin var raunverulega mikið ekin, en samkvæmt gögnum málsins hlaut seljandi að þekkja til þeirra upplýsinga. Er það mat kærufndarinnar að álitsbeiðandi hafi mátt ætla að hann fengi réttar upplýsingar um þessi atriði frá seljanda.

Þrátt fyrir að álitsbeiðandi staðfesti sérstaklega í kaupsamningnum að seljandi hafi upplýst hann um rétt álitsbeiðanda um að láta óháðan aðila meta ástand bílsins telur kærufndin ekki að

skoðunarskylda álitseiddanda hafi verið vanrækt í skilningi 2. mgr. 21. gr. lkpl. Þar segir að hafi kaupandi án gildrar ástæðu látið undir höfuð leggjast að sinna hvatningu seljanda um rannsókn á söluhlut getur kaupandi ekki borið fyrir sig neitt það sem hann hefði þá átt að veita athygli. Það gildir þó ekki um tilvik þar sem seljandi hefur sýnt af sér vítavert gáleysi eða framferði hans að öðru leyti verið andstætt heiðarleika og góðri trú. Í ljósi málavaxta og gagna málsins er það mat kærunevndarinnar að draga megi verulega í efa góða trú seljanda í málinu, en auk þess álitur kærunevndin að kaupendur notaðra bifreiða megi almennt treysta því að það sem fram kemur á kílómetramæli bifreiða séu réttar upplýsingar um akstur viðkomandi bifreiða. Telur kærunevndin því að bifreið sú sem álitseiddandi keypti í ágúst 2011 hafi verið gölluð í skilningi laga um lausafjárkaup.

Í 30 – 40. gr. lkpl. er fjallað um úrræði kaupanda ef söluhlutur reynist gallaður. Kemur þar fram í 1. mgr. 31. gr. að eftir afhendingu skuli kaupandi, jafnskjótt og sanngjarnt tækifæri gefst, rannsaka söluhlut á þann hátt sem góð venja stendur til. Kærunevndin telur að álitseiddandi hafi sinnt þeirri skyldu sinni og við þá rannsókn hafi gallinn komið í ljós. Álitur kærunevndin að álitseiddandi hafi einnig uppfyllt skyldur sínar um tilkynningu til seljanda um gallann, eins og krafa er um í 32. gr. laganna enda þótt undantekningarregla 33. gr. eigi hugsanlega við í málinu.

Í 1. mgr. 37. gr. lkpl. segir að ef úrbætur eða ný afhending koma ekki til álita eða ekki verður af þeim innan hæfilegs tíma frá því að kaupandi kvartaði yfir galla, geti hann krafist afsláttar af kaupverði eða rift kaupunum samkvæmt ákvæðum 38. eða 39. gr. Ljóst má vera að hvorki úrbætur né ný afhending koma til greina í málinu vegna eðli gallans. Af því leiðir að riftun eða afsláttur eiga við í málinu.

Álitseiddandi hefur í málalíbúnaði sínum aðallega krafist riftunar á kaupsamningnum. Í 39. gr. lkpl. er fjallað um riftun vegna galla og þar segir í 1. mgr. að kaupandi geti rift kaupum ef meta má galla til verulegra vanefnda. Kærunevnd lausafjár- og þjónustukaupa telur upplýst að bifreiðin sem álitseiddandi keypti hafi verið ekin í það minnsta 50.000 km meira en fram kom í kaupsamningi og álitseiddandi mátti ætla að væru réttar upplýsingar. Þegar um svo mikinn mun er að ræða, sem jafngildir jafnvel nokkurra ára akstri miðað við hefðbundna notkun bifreiða, er það mat kærunevndarinnar að gallinn teljist veruleg vanefnd í skilningi 1. mgr. 39. gr. lkpl. Að mati nefndarinnar eru öll skilyrði riftunar því uppfyllt í málinu. Nefndin vill einnig taka fram að ógildingarástæður samningalaga nr. 7/1936 gætu hugsanlega átt við í málinu, en nefndin tekur ekki beina efnislega afstöðu til þess þar eð starfssvið nefndarinnar miðast einungis við réttindi og skyldur samkvæmt kaupalögum.

Þar sem riftun felur í sér að greiðslur beggja samningsaðila ganga til baka verður að líta til ákvæðis 65. gr. lkpl. Ákvæðið er svoljóðandi:

Þegar kaupum er rift skal kaupandi færa seljanda þann afrakstur til tekna sem hann hefur haft af hlutum og greiða hæfilegt endurgjald fyrir veruleg not sem hann hefur að öðru leyti haft af honum.
Ef seljandi á að endurgreiða kaupverðið ber honum að greiða vexti í samræmi við ákvæði 71. gr. frá þeim degi er hann tók við greiðslunni.

Kærunevndin telur ekki að álitseiddandi hafi haft tekjur af bifreiðinni frá því kaup áttu sér stað. Hins vegar hefur álitseiddandi haft not af bifreiðinni í 5-6 mánuði. Með tilliti til þess og eðlilegrar verðmætisrýrnunar bifeiðarinnar á þessu tímabili telur kærunevndin sanngjarnt að álitseiddandi greiði seljanda hæfilegt endurgjald, sem að mati nefndarinnar er kr. 75.000. Að sama skapi ber seljanda að greiða álitseiddanda vexti á grundvelli laga um vexti og verðtryggingu af upphæð kaupverðsins, frá greiðsludegi kaupverðs.

VI

Álitsorð

Álitsbeiðanda, X, er heimilt að rifta kaupum á bifreiðinni xx-000. Greiðslur beggja aðila gangi til baka, að teknu tilliti til 65. gr. lkpl.

Áslaug Árnadóttir

Lárus M.K. Ólafsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir